



Tekst : Mark Boode, voorzitter Teachers for Climate en docent vo

Aantal woorden: 764

Inhoud : Een pleidooi voor curriculum.nu, n.a.v. hoorzittingen Tweede Kamer 20 & 27 januari 2020

Contact: Mark Boode, tel: 06-46752547

EEN DUURZAMER CURRICULUM KAN ONS ONDERWIJS REDDEN

Inhoudelijke vernieuwing is hard nodig om het onderwijs weer relevant en aantrekkelijk te maken, stelt Teachers for Climate. Het onderwerp duurzaamheid speelt daarbij een grote rol. Tijdens de hoorzittingen in de Tweede Kamer, spreekt de docentenorganisatie daarom haar steun uit vóór de onderwijsvernieuwing van curriculum.nu. En die vernieuwing moet vooral van docenten zelf komen.

Teachers for Climate maakt zich hard voor doorlopende onderwijsvernieuwing, met de Sustainable Development Goals van de VN als onderliggende kernwaarden voor elk vak en vakdocenten als kartrekkers.

Wij constateren dat het huidige onderwijs onvoldoende meebeweegt met actuele wetenschappelijke en maatschappelijke ontwikkelingen. Het Landelijk Actie Komitee Scholieren (LAKS) omschrijft het zo: 'Scholieren missen betekenis van het geleerde voor hun eigen leven en de actualiteit en beschouwen toetsen en examens nu als doel op zich.'

Curriculum.nu heeft een nieuw curriculum samengesteld. Ook scholieren hadden inspraak. Duurzaamheid werd een groot thema. Het zijn ook scholieren geweest die in 2019 de urgentie van duurzame ontwikkeling op de kaart hebben gezet. De roep van scholieren om zelf bij te dragen aan het zoeken naar oplossingen voor het grootste probleem van deze tijd, moet zo snel mogelijk zijn weg vinden naar het onderwijs.

Energietransitie, circulaire landbouw en circulaire economie vragen om systemisch denken. De temperatuurstijging als gevolg van onze fossiele economie heeft gevolgen voor het weer, de biodiversiteit en het zeeniveau, die op hun beurt invloed hebben op onze leefomgeving, voedselvoorziening en huisvesting. Leerlingen moeten deze verbanden leren doorgronden. Nog mooier is het als zij op school al ervaren welke maatschappelijke bijdrage zij met die kennis kunnen leveren.

Vmbo-praktijkscholen, mbo-scholen en technasia lopen hierin voor op de mavo, havo en het vwo. Zij werken beroepsgericht en vakoverstijgend en halen vraagstukken van bedrijven en overheden de klas in. Het onderwijs op de mavo, havo en het vwo is te algemeen en verlamd door het krampachtig vasthouden aan nauw geformuleerde eindtermen, ouderwetse cito-examens, de bestaande schoolvakken en onderwijsmethoden met lange ontwikkeltijden, die na verschijning jarenlang worden gehanteerd.

Een rem is ook het marktdenken met de bijbehorende managementcultuur. Schoolbeleid wordt er verwoord in termen als marktaandeelen, inspelen op demografische ontwikkelingen, het bedienen van ouders en de statistiek van examenresultaten, terwijl het zou moeten gaan over de inhoud en maatschappelijke verantwoordelijkheden van ons onderwijs. De gevolgen hiervan zijn enorm. Ouders gedragen zich als klanten. Leerlingen haken af. Docenten raken overspannen, hanteren een overlevingsmodus of keren het onderwijs de rug toe. Ondertussen dalen ook de onderwijsprestaties ten opzichte van andere Europese landen.

Helaas kost het huidige proces van curriculumvernieuwing jaren: van onderzoek naar wetgeving, van wetgeving naar vakgroepen, van vakgroepen naar uitgeverijen, naar schoolboeken en dan naar de klas. Dit traject kan de snelle maatschappelijke en wetenschappelijke ontwikkelingen niet meer bijbenen en moet op de schop.

Degenen die het onderwijs het snelste kunnen vernieuwen, zijn de docenten zelf. Zij kunnen een wetenschappelijke ontdekking die vandaag wordt gedaan morgenochtend in hun les verwerken. Zij kunnen actuele ontwikkelingen een volgend schooljaar vormgeven in een nieuwe leerlijn. Voorwaarde hiervoor is dat zij voor deze vernieuwing structureel tijd en faciliteiten krijgen. Zo maak je het werk voor docenten aantrekkelijker én voorkom je dat ontdekkingen van nu pas jaren later de klaslokalen bereiken.

Inhoudelijk formuleert curriculum.nu vooral bouwstenen. Dit schept kansen om docenten de inhoud van hun onderwijs terug te geven. Daarbij krijgen scholen de ruimte om dertig procent van de lestijd te besteden aan kennis en vaardigheden die zij zelf prioriteit willen geven. Ook hier ligt een kans, als schoolleiders de 'ruimte voor een schoolspecifiek onderwijsaanbod' niet te veel toe-eigenen voor verdere commerciële profilering. Vakbonden en vakgroepen reageren kritisch.

Met de top-down onderwijshervormingen van afgelopen jaren in het achterhoofd, hebben docenten weinig vertrouwen in de facilitering van een volgende onderwijsvernieuwing. De Algemene Onderwijs Bond (AOB) schrijft: 'Het lerarentekort en de werkdruk zijn veel urgenter. Deze problemen maken dat mensen grote veranderingen in het curriculum niet haalbaar en wenselijk vinden. Er is behoefte aan rust in plaats van vernieuwing.' Teachers for Climate deelt deze zorgen, maar het uitblijven van inhoudelijke actualisering is juist debet aan de problemen in het onderwijs. Stilstand is verdere achteruitgang.

Zijn rust en inhoudelijke vernieuwing te combineren? Ja. Stop per direct met de lumpsum financiering die aan schooldirecties overlaat hoe zij het onderwijsgeld inzetten. Label het onderwijsgeld. Geef docenten ruimte voor doorlopende vernieuwing van de vakinhoud. Stel een plafond in voor de hoeveelheid geld die mag worden uitgegeven aan managers en top-down geleide reorganisaties. Combineer inhoudelijke vernieuwing met organisatorische rust.

Een juiste uitwerking van curriculum.nu kan een stevige bijdrage leveren aan het motiveren van leerlingen en docenten, kwaliteitsherstel van het onderwijs, en het realiseren van de noodzakelijke duurzame ontwikkeling.

Mark Boode
Voorzitter Teachers for Climate NL
www.teachersforclimate.nl